decké koncepce může spočívat jen v systematickém řešení celkové problematiky. Osud nedopřál prof. Loevensteinovi vésti pro jeho řešení tento nejpůsobivější argument na poli vědy, takže jeho dílo zůstává torsem, byť pro českou literaturu torsem významným a podnětným. Z finančněvědeckých prací přešel prof. Loevenstein na pole hospodářské noetiky, jež tvořila při jeho filosofické zálibě — zejména v Schopenhauerově filosofii — trvalý předmět jeho vědeckého zájmu. Této periodě jeho činnosti děkují za vznik práce charakteru většinou polemického: »Teleologie jako myšlení ve zvláštní soustavě pojmů« (Sborník Karla Engliše 1930), »Spoření, jeho pojem a funkce hospodářská« (Vědecká ročenka 1929), »Teleologické a národohospodářské pojmy« (Časopis pro právní a státní vědu, 1930) a »Sporné otázky teleologické konstrukce« (Sborník věd právních a státních, 1930) vedle české a německé recense Englišovy »Teleologie« (1931). Tyto poslední práce vyvolaly přiměřenou kritickou odezvu prof. Engliše. V posledním období své vědecké činnosti věnoval prof. Loevenstein značnou pozornost otázkám praktické hospodářské politiky, od nichž vlastně původně vyšel jak svou činností v praktickém životě hospodářském, tak i svým spisem o cedulovém bankovnictví severoamerickém. Hospodářskopolitické pole svého zájmu tu však velmi podstatně rozšířil věnovav se zkoumání o příčinách světové hospodářské krise (»Diagnosa a léčení světové krise — kapitalismus na rozcestí«, 1931; vyšlo též současně německy). V této práci se přiklonil k teorii podkonsumu jako k výkladu dnešní hospodářské krise a ve svých závěrech vytýkal kapitalistické soustavě ony vady, jež od Sismondiho jsou běžným předmětem kritik sociálních reformátorů, zdůrazňujících zejména špatné řešení problému distribuce důchodové v platném hospodářském řádu. Menšího významu byl jeho projekt racionalisační daně, jež by byla věnována produktivnímu zmírňování hospodářské krise, neboť tento návrh nedoznal bližšího praktického propracování. Svůj rozbor krise i jeho therapie učinil krátce před svým skonem předmětem četných přednášek i revuálních studií, kde precisoval blíže své stanovisko k jednotlivě vytýkaným příčinám hospodářské krise.

Přehlédneme-li celé vědecké dílo prof. Loevensteina, konstatujeme jeho značný rozsah naukový, který nebylo autorovi dopřáno obsahově vyplniti a uceliti konečnými závěry — osud to, který vědeckou památku každého zesnulého teoretického pracovníka spojuje vždy s pocity bolestnými. Tím více je tomu v případě prof. Loevensteina, který ať ve styku s posluchačstvem, ať v občanském vystupování dovedl vždy uplatňovati svoji vysokou společenskou kulturu i inteligenci.

V. Vybral.

Albert Thomas zemřel. V měsíci květnu 1932 zemřel náhle ve věku 54 let Albert Thomas, bývalý ministr francouzské republiky, ředitel Mezinárodního úřadu práce v Ženevě. Účelem tohoto úřadu je ochrana zaměstnanců pomocí mezinárodního provádění ochranného zákonodárství a sociálního pojištění. O výsledcích činnosti Mezinárodního úřadu práce není třeba se zmiňovati; jsou známy a i v našem časopise bylo o nich referováno. Třeba jen připomenouti, že tyto výsledky jsou také dílem zesnulého, jeho úsilovné práce a světového rozhledu.

Dr. Jindřich.

Vilém Kahl zemřel. Dne 14. května 1932 zemřel v Berlíně proslulý německý právník, Vilém Kahl. Kahl narodil se 17. června 1849 v Kleinheubachu ve Francích. Po právnických studiích v Erlangenu a Mnichově habilitoval se na universitě mnichovské roku 1876 z práva církevního, trestního a státního. Již roku 1879 stal se řádným profesorem v Roztokách a po kratším působení v Erlangenu a Bonnu přešel roku 1895 na universitu berlínskou, na níž setrval až do svého odchodu do výslužby roku 1922. Kahl pracoval zvláště v církevním právu státním. Z těchto studií vzešla jeho hlavní díla »Die deutschen Amortisationsgesetze«, Tubinky, 1879 a »Lehrsystem des Kirchenrechtes und der Kirchenpolitik«, Freiburg, 1894 (nedokončeno). Jeho činnost měla též praktický ráz. Tak působil i jako referent v pruském ministerstvu kultu. Kahl byl stoupencem církevní politiky státní »církevně-vrchnostenské« a dá-

val vždy najevo své ortodoxně protestantské stanovisko. Státní převrat z roku 1918 znamenal naprostou porážku systému hájeného Kahlem. Leč Kahl, ač již letitý, pochopil změnu situace a věnoval se plně otázce reformy německého práva trestního, jako říšský poslanec a oficielní vůdce frakce lidové (bývalé národněliberální) strany Stresemannovy. Jako předseda výboru říšského sněmu pro reformu trestního zákona upozornil na sebe Kahl tím, že se vyslovil roku 1929 proti trestu smrti, který nedávno ještě sám hájil. Dr. Wierer.

K osmdesátinám kardinála P. Gasparriho. Na 5. květen letošního roku připadly 80. narozeniny bývalého kardinála-státního sekretáře a slavného kanonisty Petra Gasparriho. Jméno tohoto učence je úzce spiato s nejnovější kodifikací církevního práva katolického, jíž si získal zásluhy a pro niž byl také přirovnán k podobně významné osobnosti 13. století, Raymundu z Penafortu.[1])

G. narodil se 5. května 1852 ve Visso. R. 1880-96 byl profesorem kanonického práva na Institut catholique v Paříži. R. 1896 byl jmenován titulním biskupem cesarejským a od téhož roku do r. 1901 byl apoštolským delegátem pro republiky Ekvador, Bolivii a Peru. R. 1901-07 byl sekretářem kongregace pro mimořádné věci církevní. R. 1907 jmenován kardinálem a r. 1914 státním sekretářem.

Kodifikační snahy, jež G. přivedl k uskutečnění, ozvaly se zejména před sněmem vatikánským (r. 1869-70). Sněmu byla podána řada reformních návrhů církevněprávních a obnovena zvláště se strany francouzské žádost po zredigování zákoníku práva kanonického a po moderní jeho úpravě.[2]) R. 1904 vydal Pius X. motu proprio »Arduum sane munus«,[3]) jímž navazuje na návrh daný s více stran sněmu vatikánskému, dal nyní hlavní popud k práci kodifikační. Úpravu nového kodexu, který měl býti prací celocírkevní, svěřil komisi kardinálů, vyhradiv si její předsednictví a jí dostalo se vydatné pomoci ve velkém počtu konsultorů. Také arcibiskupové s biskupy sufragánními byli vyzváni[4]) k spolupráci přednášením návrhů změn církevněprávních. A již záhy osvědčil se G. při pracích kodifikačních, byv papežem jmenován sekretářem kardinálské komise a předsedou rady konsultorů, jejichž návrhy opravoval a zdokonaloval.

Předchůdci Kodexu byly konstituce Pia X. »Ne temere« z 2. VIII. 1907[5]) o podstatné formě manželského sňatku a »Sapienti consilio« z 29. VI. 1908[6]) o nové úpravě ústředních úřadů papežských. G. byl pověřen vedením kodifikační komise. R. 1912 došlo již k rozeslání pro-

---

[1]) U. Stutz, Der Geist des Codex iuris canonici v téhož Kirchenrechtliche Abhandlungen, seš. 92. a 93. (Stuttgart, 1918) 11.

[2]) V čele českého episkopátu byl kardinál Schwarzenberg a také jeho návrh zněl: »Collectio canonum per totum Orbem vigentium fiat, quae a S. Sede approbetur et in lucem edatur.« — J. Pejška, Codex Iuris Canonici a reformní předlohy sněmu vatikánského v Časopise katol. duchovenstva LIX (1918) 5 nsl.

[3]) Acta S. Sedis XXXVI, 549. — E. Friedberg, Ein neues Gesetzbuch für die katholische Kirche v Deutsche Zeitschrift für Kirchenrecht XVIII (1908) 3 nsl.

[4]) Listem »Pergratum mihi«, A. S. S. XXXVI, 603. — Friedberg na uv. m. 6 nsl.

[5]) A. A. S. XL 525 sqq. Otištěna také v Archiv für kathol. Kirchenrecht LXXXVIII (1908) 146 nsl. a v Deutsche Zeitschrift für Kirchenrecht uv. roč. 143 nsl. — Hobza, Dekret »Ne temere«. Papežský zákon o zasnoubení a oddavkách v Právníku XLVIII (1909) 329 nsl., 374 nsl., 445 nsl.

[6]) A. A. S. XLII 425 sqq. Otištěna také v Arch. f. kathol. K.-R. uv. roč. 679 nsl. a v Deutsche Zeitschr. f. K.-R. uv. roč. 436 nsl. — J. Haring, Die Neuordnung der päpstlichen Behörden auf Grund der Konstitution »Sapienti consilio«, 29. Juni 1908 (Št. Hradec a Vídeň, 1908). Srv. Hobza-Tureček, Úvod do církevního práva (Praha, 1929) 88 nsl.